

Δελτίο Τύπου
Ημερίδα
Η αρχαιολογία στο μέτωπο και τα μετόπισθεν·
Στοιχεία Πολιτιστικής Πολιτικής μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή
Αποτελέσματα

Νέα Φιλαδέλφεια, 12.01.2020

Επιμέλεια Στ. Λεκάκης
Stelios.lekakis@ncl.ac.uk

Αν και ο ρόλος των μνημείων και γενικότερα των πολιτιστικών αγαθών συχνά θεωρείται ως δευτερεύων στην κοινωνικοπολιτική ζωή μιας χώρας, και άξιος συζήτησης όταν έχουν προσπελαστεί άλλα περισσότερο επείγοντα ζητήματα ιστορικά ή τρέχοντα, η πολιτιστική πολιτική και η διαχείριση είναι συχνά κομβικές διαδικασίες στη ζωή μιας κοινότητας, και επηρεάζουν δραματικά τον τρόπο που εκείνη αντιμετωπίζει το παρελθόν, αντιλαμβάνεται το παρόν και στοχάζεται το μέλλον.

Μια τέτοια πτυχή πολιτιστικής πολιτικής και διαχείρισης ανιχνεύτηκε την περασμένη Κυριακή 12.01.2020 στη Νέα Φιλαδέλφεια στην ημερίδα με τίτλο «Η αρχαιολογία στο μέτωπο και τα μετόπισθεν. Στοιχεία πολιτιστικής πολιτικής μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή»¹. Εκεί, με υπόβαθρο το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και τις δραματικές αλλαγές στη ζωή των κατοίκων από τις δυο πλευρές του Αιγαίου, ιδιαίτερα μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, συζητήθηκαν επιλογές, πράξεις και παραλείψεις της Ελλάδας και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας/Τουρκίας σε σχέση με τα πολιτιστικά αγαθά και ο αντίκτυπός τους στις πόλεις, το τοπίο αλλά και στην πρόσληψη της πολιτιστικής κληρονομιάς τότε και σήμερα.

Η ημερίδα ξεκίνησε με μια ξενάγηση στη συλλογή του Μουσείου Μικρασιατικού Ελληνισμού «Φιλίω Χαϊδεμένου» που φιλοξενεί αντικείμενα και φορεσιές, τα οποία έφεραν μαζί τους Μικρασιάτες πρόσφυγες μετά την Καταστροφή.

Στη συνέχεια, ο Στέλιος Λεκάκης (McCord Centre, Newcastle University) συζήτησε τις δραστηριότητες των Ελλήνων αρχαιολόγων στη Μικρά Ασία το διάστημα 1919-1922 και τον ρόλο που διαδραμάτισαν τελικά στη σύνθεση των εθνικών ταυτοτήτων στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και την Τουρκία, μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ποιος ήταν ο σκοπός των ανασκαφών και της επιμέλειας των καταλοίπων και ποια τα σημεία τομής με τις τοπικές ταυτότητες των πληθυσμών που συναντούσε ο ελληνικός στρατός κατά την προέλασή του στα ενδότερα της Μικράς Ασίας; Διατηρώντας το σημείο εστίασης στη Μικρά Ασία, η Καλλιόπη Αμυγδάλου (Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής) συζήτησε το γαλλικής έμπνευσης σχέδιο ανοικοδόμησης της Σμύρνης μετά την Καταστροφή, καθώς και τις παραμετροποιήσεις του σύμφωνα με τα τοπικά δεδομένα και τις πολιτικές προτεραιότητες της περιόδου. Στη συνέχεια, ο Βασίλης Κουτσούκος (Τμήμα Γεωγραφίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου) ανέδειξε το ζήτημα μνημειακών και συμβολικών τόπων υπό αμφισβήτηση, εξετάζοντας τις βιογραφίες κτηρίων και τόπων από την Ξάνθη και την Κομοτηνή, που αποτυπώνουν επιλογές αλλά

---

¹ Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της έρευνας «Η Αρχαιολογία στο μέτωπο. Πολιτιστική πολιτική και αρχαιολογικά έργα στη γη της Ιωνίας (1919-1922)» του Δρ. Στέλιου Λεκάκη, που χρηματοδοτήθηκε από το **Κέντρο Έρευνας για τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες** για το έτος 2019. Στην ημερίδα συνέδραμαν το Παγκόσμιο Πολιτιστικό Ίδρυμα Ελληνισμού της Διασποράς Δήμου Νέας Φιλαδέλφειας – Νέας Χαλκηδόνας και η MONUMENTA, Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία για την προστασία της φυσικής και της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς Ελλάδας και Κύπρου.

κυρίως την αμηχανία της κάθε διοίκησης να διαχειριστεί χώρους νοηματοδοτημένους από προηγούμενες χρήσεις.

Η Λία Γαλάνη (Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, ΕΚΠΑ) μετέφερε τη συζήτηση στο παρόν, προσεγγίζοντας μεθόδους αφήγησης του πολιτισμικού τραύματος μέσα από τα μνημεία/ηρώα της Μικρασιατικής Καταστροφής αλλά και τρόπους που θα μπορούσε να συμβάλλουν -μέσω μορφών άτυπης εκπαίδευσης- στην προώθηση αλληλοκατανόησης και της συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Τέλος η Ειρήνη Γρατσία (MONUMENTA) ξενάγησε τους συμμετέχοντες σε ιστορικά κτήρια της Νέας Φιλαδέλφειας στα οποία έζησαν και εργάστηκαν οι μικρασιάτες πρόσφυγες, κουβεντιάζοντας παράλληλα την ελλειμματική τους προστασία αλλά και τον ρόλο των νέων κτηρίων, που κτίζονται στη θέση των προσφυγικών κατοικιών στον χαρακτηρισμένο ως παραδοσιακό προσφυγικό συνοικισμό, στην αλλοίωση του τοπίου της πόλης.

Φωτογραφίες:

- 1-2. Ξενάγηση στη συλλογή του Μουσείου Μικρασιατικού Ελληνισμού «Φιλίω Χαϊδεμένου»
3. Έναρξη ημερίδας από την Ε. Σταμπόγλη (ΚΕΑΕ)
4. Η Καλλιόπη Αμυγδάλου
5. Ο Βασίλης Κουτσούκος
6. Η Λία Γαλάνη
- 7-13. Λήψεις από την ξενάγηση της Ε. Γρατσία
14. Ο Στέλιος Λεκάκης

Περισσότερες πληροφορίες:

- Περισσότερα για τη συλλογή του Μουσείου Μικρασιατικού Ελληνισμού «Φιλίω Χαϊδεμένου»: <http://ppied-museumfx.gr/wp-content/uploads/2018/06/fulladio.pdf>
- Περισσότερα για την έρευνα του Στ. Λεκάκη: <https://www.rhumanities.gr/stelios-lekakis/>
- Περισσότερα για τη MONUMENTA: <https://monumenta.org/>